

УДК 811.161.2`37

СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЛІТАРНОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОЗОВИХ ТВОРІВ ОСТАННЬОГО ДЕСЯТИЛІТТЯ)

Кожевнікова Е. О.¹, студ., Мамчич І. П.², канд. філ. наук, доц.
ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
Українського державного університету науки і технологій
¹ 23138arc.kozhevnikova@365.pdaba.edu.ua, ² mamchych.inna@pdaba.edu.ua

Постановка проблеми. Одним з актуальних завдань сучасної лінгвістики є докладне вивчення словникового складу мови у синхронно-діахронному аспекті. Особливо важливим є дослідження процесів становлення і розвитку окремих терміносистем у сучасних літературних мовах. Військова лексика як одна з найдавніших фахових термінологій неодноразово була предметом лінгвістичного аналізу в українській мові.

Мета дослідження. Українська мілітарна лексика переживала періоди розквіту в часи державної незалежності та визвольних змагань і періоди занепаду внаслідок штучної русифікації, полонізації та германізації з паралельним вилученням з обігу лексем і термінів, створених на власній мовній основі [2, с. 10]. Через те актуальним є дослідження цієї тематичної групи лексики саме зараз, коли відбувається інтенсивне становлення новітньої української військової лексики. Метою нашого дослідження є аналіз мілітарної лексики на матеріалі роману Сергія Жадана «Інтернат» [1].

Результати дослідження. Фактичний матеріал уможливив виокремити деякі тематичні групи мілітарної лексики, ужитої в романі:

– назви військових: *Військові іноді перекривали пункт, але щойно обстріли вибухали, перед блоком знову вибудовувалась черга. І від натовпу відокремлюється худий високий боєць. Паша звик до байдужих поглядів, до розмірених, механічних рухів силовиків. Може, добровольці, може, гвардія;*

– назви зброї та пристроїв до неї: *Із джипа вистрибують троє з автоматами. Акуратно відчиняє вікно, ставить кулемет на підвіконня. Паша злякано розглядає його берці, важкі бокові кишені, наповнені чимось гострим і залізним, акаем, який він тримає на руках, розгрузку з кількома запасними різками, а головне – ніж, що стримить зі спеціальної кишені в районі серця;*

– назви військових автомобілів: *Потім до школи під'їжджає стара коричнева «таблетка», і з неї починають виносити поранених. Хтось відразу ж рухається далі, хтось вантажиться в джип, комусь допомагають забратися до кузова вантажівки. «Форд» повільно котиться трасою, обганяючи безкінечну вервицю військових.*

Висновки. Дослідження підтвердило думку про те, що військова лексика виконує ключову роль у формуванні атмосфери роману «Інтернат», передаючи напруження, хаос і психологічний стан героїв у зоні бойових дій. Сергій Жадан послуговується не лише лексемами літературної мови, а й додає елементи сленгу, характерні для солдатів та цивільних у прифронтовій зоні, що додає твору достовірності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жадан С. Інтернат : роман. Чернівці : Меридіан Черновіц, 2017. 336 с.
2. Яценко Н. О. Формування назв військового одягу в українській мові. Київ, Інститут української мови : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2009. 179 с. URL: <https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/yatsenko.pdf>